

JAARGANG 22

MAART 2025

NR. 3 - 234

R

ECHTSTREEKS

MAANDBLAD VOOR EVANGELISATIE EN GELOOFSOPBOUW

DEZE MAAND:

3 VAN DE REDACTIE

Ben jij 'sneувelbereid'?

4 GODS GENADE VOOR DE VOLKEN

Deel 1 - Inleiding tot het evangelie van Johannes

David, Gods genade koos hem

6 DE BLIJVENDE BETEKENIS VAN MASSA EN MERIBA

Exodus 17:2-7

8 DE RIJKDOM VAN GODS GENADE

De gelijkenissen van Lukas 15

9 WOORDSTUDIE

Vlekken of klippen in uw liefdemalen?

10 HET BOEK PREDIKER

Deel 19 - Een en Al Vluchtigheid

11 BESTUDEER DE SCHRIFTEN

12 TWEE ZALVINGEN

Van Saul tegenover die van David

13 ALLE MACHT EN ALLE DAGEN

COLOFON

Doelstelling

'Rechtstreeks' is een maandblad voor evangelisatie en geloofsopbouw. De apostel Petrus schreef aan de gelovigen destijds: '...groeit op in de genade en kennis van onze Heer en Heiland Jezus Christus' (2 Petr. 3:18). Vanuit de overvloed aan geestelijk voedsel in Gods Woord willen we graag op deze wijze iets uitdelen.

Digitaal magazine

'Rechtstreeks' is een digitaal blad, dat u gratis kunt ontvangen, wanneer u zich aanmeldt op:

<https://www.oudesporen.nl/>

Elf keer per jaar wordt dit blad als pdf gepubliceerd. Een pdf is met het programma **AcrobatReader®** (een gratis programma van Adobe) te lezen. Reeds gepubliceerde nummers van 'Rechtstreeks' zijn te downloaden op de site:

<https://www.oudesporen.nl/rechtstreeks>

Redactie

Hugo Bouter; Ger de Koning; Gerard Kramer; Jan-Paul Spoor.

Verantwoording

Naast de verantwoordelijkheid die elke auteur heeft voor de artikelen die hij schrijft, is de redactie verantwoordelijk voor publicatie ervan. Dit houdt niet in, dat de redactie het noodzakelijkerwijs 100% eens is met alle gedachten die de auteur in zijn artikelen uit. De lezer wordt aangeraden te doen wat 1 Thessalonicenzen 5:21 ons leert.

Copyright

De meeste artikelen in dit blad zijn auteursrechtelijk beschermd. Verdere openbaarmaking en/of verveelvoudiging daarvan in welke vorm dan ook is slechts toegestaan na toestemming van de redactie. Gebruikte foto's en illustraties zijn ofwel uit eigen archief, fotostock, of anders aangegeven.

Correspondentieadres

Gouwestraat 20
4388 RC Oost-Souburg Nederland
Telefoon: (0118) 467462
E-mail: info@oudesporen.nl

VAN DE REDACTIE

BEN JIJ 'SNEUVELBEREID'?

Ger de Koning

In een toespraak in december vorig jaar wees NAVO-chef Mark Rutte erop dat we ons geestelijk moeten voorbereiden op een oorlog met Rusland. In die toespraak sprak hij erover dat de 'oorlogs- en sneuvelbereidheid' omhoog moeten.

Rusland

Wie wil weten wat Rusland in de nabije toekomst zal doen, doet er goed aan Ezechiël 38 en 39 aandachtig te lezen en te bestuderen. Daarin worden het optreden en het einde van deze Godvijandige natie uitvoerig beschreven. Deze profetische hoofdstukken gaan in vervulling vlak na de komst van de Heer Jezus naar de aarde om al Zijn vijanden en die van Israël te verslaan. De laatste aardse vijand die wordt geoordeeld, is Rusland. Deze vijand zal naar Israël gaan, of beter gezegd: wordt door God naar Israël getrokken, en wordt daar door de Heer Jezus verpletterend verslagen. Daarna is het echt vrede op aarde, 1000 jaar lang.

Sneuvelbereidheid

Maar nu de uitdrukking 'sneuvelbereidheid'. Wat is sneuvelen? In de hier bedoelde zin betekent het: omkomen op het slagveld. Dat slagveld is voor de gelovige de wereld waarin hij leeft. Moeten ook voor de gelovige de 'oorlogs- en sneuvelbereidheid' niet omhoog? Daarmee bedoel ik het volgende: Veel gelovigen beseffen nauwelijks dat ze zich op vijandelijk terrein bevinden. Daardoor zijn ze blind voor de aanwezigheid van een vijand die er alles aan doet om hen

uit te schakelen in hun getuigenis voor de Heer Jezus in Wie zij belijden te geloven.

Ons kruis opnemen

Onze sneuvelbereidheid komt tot uiting in de mate waarin we onszelf verloochenen, ons kruis opnemen en de Heer Jezus volgen. Daarover spreekt onze Chef, Die nu in de hemel is, in Lukas 9:23-24 tot Zijn discipelen, en het geldt voor ieder die Zijn discipel wil zijn. Het eerste wat Hij noemt is dat iemand bereid moet zijn zichzelf te verloochenen, dat wil zeggen dat hij zijn eigen wil in handen van de Heer Jezus legt en niet meer de dingen najaagt die hij zelf wil. Dat is een innerlijke zaak. Het tweede wat Hij noemt, is dat iemand zijn kruis opneemt, dat wil zeggen dat hij bereid is de smaad te ondergaan die de wereld voor hem heeft. Dat is een uiterlijke zaak. Het kruis is bijvoorbeeld niet een ziekte waaraan we kunnen lijden. Een ziekte nemen we niet op, maar die overkomt ons. Het kruis opnemen is een vrijwillige zaak. We kunnen het doen, we kunnen het ook laten.

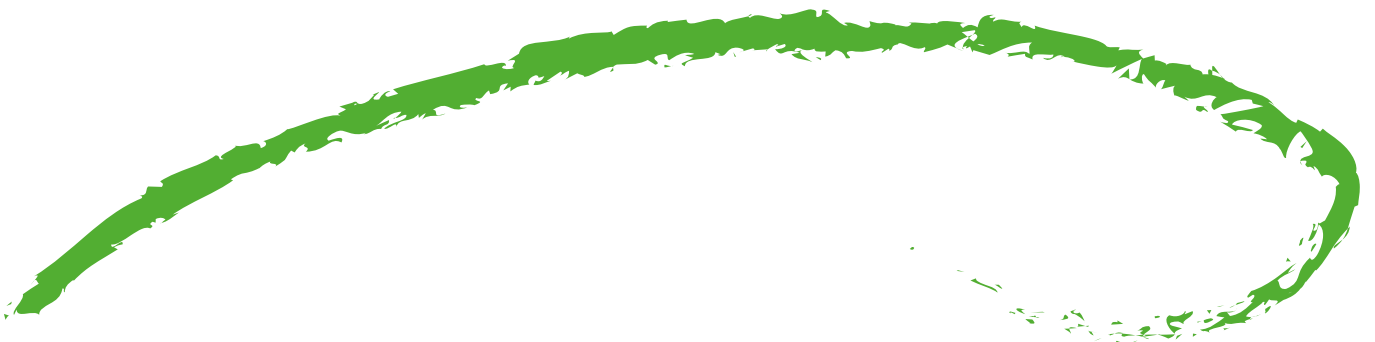
Iemand die met een kruis op zijn rug door de stad naar de plaats van de terechtstelling ging, was een mikpunt van bespottung voor het volk. Zo iemand had van het leven niets meer te verwachten, zijn vonnis stond vast en hij was op weg naar de plaats waar zijn leven zou eindigen. Onze Chef vraagt niet dat we zo eens een enkele keer iets groots voor Hem doen, een of andere heldendaad verrichten, waar mensen bewondering voor hebben en waarover een boek kan worden geschreven of een film kan worden gemaakt. Hij wil dat we ons elke dag met Hem in Zijn verwerping vereenzelvigen. Het moet elke dag worden waargemaakt. Dat vraagt volharding en niet af en toe een geloofsdaad.

De weg van het leven

Hoe dwaas het ook klinkt, maar de weg van het leven is de weg van 'sneuvelbereidheid' die gezien wordt in zelfverloochening en het opnemen van het kruis. Als we die weg niet gaan omdat we willen genieten van het leven hier-en-nu, als we ons leven willen behouden, dan zal het resultaat zijn dat we het verliezen. Maar als we 'sneuvelen', als we ons leven verliezen ter wille van Hem, dat wil zeggen dat we de zeggenschap erover aan Hem geven, dan zullen we het behouden. Het betekent Zijn kant kiezen en Hem volgen op de weg die via het kruis naar de heerlijkheid leidt.

De NAVO-chef loopt achter de soldaten en roept naar voren: 'Voorwaarts mars!' Onze hemelse Chef gaat voor de soldaten uit en roept naar achteren: 'Volg Mij, kijk naar Mij en doe zoals Ik!'

Namens de redactie, Ger de Koning

GODS GENADE VOOR DE VOLKEN

DEEL 1 - INLEIDING TOT HET EVANGELIE VAN JOHANNES

W. Kelly

Inleiding

De vier evangeliën zijn vier overeenstemmende getuigenissen aangaande de Heer Jezus Christus, en als zodanig kostbaar. Maar we moeten ze niet bekijken als slechts elkaar verklarende en aanvullende getuigenissen. Door het onderscheiden karakter en het doel ervan voor ogen te houden, krijgen wij een volledige blik op de Heer Jezus. Zoals een biografie ons iemands huiselijke of politieke leven kan geven, moeten wij iemand – om hem volledig te kennen – vanuit alle gezichtspunten beschouwen. Voor elk gezichtspunt worden bijzondere gebeurtenissen aangehaald, maar ook bepaalde omstandigheden tijdens die gebeurtenissen.

Dat zien wij ook in de vier evangeliën. Als dit noodzakelijk of wenselijk is voor een normaal mens, hoe veel te meer geldt dit als het leven wordt beschreven van de Heer Jezus Christus, Die zoveel relaties heeft zowel met God als met de mens. De Heilige Geest heeft hierover gesproken in de profeten en de andere geschriften van de Bijbel, al vóór de evangelisten. In 1 Kronieken bijvoorbeeld zien we David in een ander licht dan in 1 en 2 Samuel. In Samuel vinden wij zijn algemene geschiedenis. In 1 Kronieken vinden wij niet alle gebeurtenissen van zijn leven, maar wij zien hem in die gebeurtenissen die hem tot een type maken van onze Heer, Die Davids Zoon is. Dat vinden we ook in 2 Kronieken wat Salomo betreft; daar staat niet zijn hele geschiedenis zoals in 1 Koningen. In Kronieken worden we niet aan zijn zonden herinnerd, want de Heilige Geest gebruikte de pen van de schrijver op een speciale manier toen hij Salomo in 2 Kronieken tekende. Hij stelt hem meer voor als een beeld van Hem, Die de grote Zoon van David en de Koning van Israël in volle schoonheid is; de trots van het volk en de wens van de hele aarde.

Dit alles is volmaaktheid en verscheidenheid, geen gebrek aan overeenstemming. Wij moeten de volmaaktheid van Gods wijsheid bewonderen in Zijn heilig Woord in deze dingen. De gedachten van de Heer in deze verscheidenheid zijn een en al volmaaktheid. Welk pad Hij bewandelt, welke relatie Hij ook inneemt, welke genegenheid Zijn ziel vervult, alles is volmaakt. Als wij Hem zien in Zijn verhevenheid als de Zoon van God, of in Zijn meegevoel als de Zoon des mensen, in Zijn relatie tot het Joodse volk in Mattheüs, of meer algemeen onder de mensen zoals in Lukas, of als de Dienstknecht in de verschillende behoeften van zondaars zoals in Markus, of als de hemelse Vreemdeling zoals in Johannes: alles is volmaaktheid. Dit te zien en na te gaan is voor ons als discipelen voordeel en blijdschap. *‘Wonderbaar zijn Uw getuigenissen, daarom bewaart ze mijn ziel’* (Ps. 119:129).

Het evangelie van Johannes, of volgens Johannes, dat is de gestalte of het karakter dat de Heilige Geest behaagde door Johannes mee te delen. Dit deel van de Schrift is voor gelovigen heel kostbaar. Velen hebben zo van dit evangelie genoten, misschien zonder te weten waarom. Want onze geestelijke smaak en wens gaat dikwijls uit boven ons verstand; en dat is goed. Maar eerst enkele voorafgaande opmerkingen, die ons een beter verstaan en genot geven. Moge de Heer ons bewaren en onze gedachten leiden.

Israëls geschiedenis

Uit Israëls geschiedenis hebben wij geleerd hoe geheel afhankelijk zij waren van Gods eigen hulpbronnen. Want door die hulpbronnen zijn zij in hun hele geschiedenis ondersteund en geleid. Vader Abraham was geroepen door soevereine genade (Joz. 24:2-3). Gods eigen hand had hen in Egypte beschermd en uitermate talrijk gemaakt (Ex. 1:12). In de eenzaamheid van de woestijn van Midian, waar men Israël niet kende, werd Mozes voorbereid om de bevrijder uit Egypte te worden. De reis door de woestijn naar het Beloofde Land toonde hun totale afhankelijkheid van God. Door Zijn Geest, en niet door eigen kracht, versloeg Jozua de volken van Kanaän. Later in andere omstandigheden gebeurde hetzelfde. Het zwaard van Jozua, dat Gods trouw aan Zijn beloften aan Abraham bevestigde, was nauwelijks in de schede en de zegen van God was Israëls deel, of de zegen ging verloren. In Israël zag men ontrouw en zwakheid, maar in hun God was waarheid en kracht. Israël in Kanaän was eigenlijk een herhaling van Adam in het paradijs. Nog voor het einde van de tijd van de richters had Israël door ongehoorzaamheid alles verbeurd. De inwoners van het land waren niet verdreven. Maar het vervolg van het boek Richteren toont ons de tegenwoordigheid van God onder hen: er was van tijd tot tijd herstel en overwinning over het kwaad door de kracht van de Geest.

Dit moet het werk van God zijn in een tijd van verbeurde zegen: óf oordeel in gerechtigheid, óf zegen in soevereine genade. De mens moet verootmoedigd en terzijde gesteld worden, als hij na de voorafgaande beproeving te licht bevonden blijkt. God doet dan met nieuwe kracht een ongewone daad, iets buiten de regel van de bedeling en onafhankelijk van wat eigenlijk de menselijke hulpbron is. Alle bevrijdingen in de dagen van de Richteren dragen dit stempel. Met het optreden van Debora, Gideon, Jefta en Simson zou het eigen bestel, gehandhaafd door de natuurlijke hulpbronnen, geen redding hebben gebracht.

Eldad en Medad

Een voorbeeld hiervan vinden we al in het buitengewone optreden van Eldad en Medad en hun metgezellen. Dat was Gods soevereine voorziening door de Heilige Geest, na het falen van Mozes vanwege zijn ongeduld om door te gaan met het werk dat hem was opgedragen. Daar leerde hij tot berisping van zijn ongelof dat de hand van de Heer niet te kort was geworden (Num. 11:23).

Debora

‘Debora richtte destijds Israël’. Maar dit was niet de opvolger van Mozes, die ‘koning in Jesjurun’ was, zoals wij verwacht zouden hebben. De eer was gelegd in de handen van een

vrouw, omdat Israël in wanorde verkeerde. Het falen van het volk had alles verstoord en het redmiddel moest worden toegepast door Gods eigen hand. En dat gebeurde ook. Zij zong: *'Ga voort, mijn ziel, met kracht'*, een belijdenis dat de bron van haar kracht en de overwinning geheel in God lag en dat zij in de kracht van de Geest de strijd van de Heer had gestreden en had overwonnen.

Gideon

Zo is het ook met *Gideon*. Hij kwam niet uit de stam Juda, aan wie zo'n eer volgens oud recht toekwam, maar uit Manasse. Zijn familie was de kleinste in Manasse. Zo iemand werd van de dorsvloer geroepen om het zwaard te dragen, dat weldra 'het zwaard van de Heere en van Gideon' zou heten. En zijn leger bestond uit 300 man met bazuinen en kruiken. Vreemde oorlogswapens tegen het leger van Midian! Maar Midian vluchtte. Een gerstebrood rolde in het kamp van Midian en keerde de tenten om! Want God Zelf handelde weer en de schat van Israëls kracht mocht daarom in een aarden kruik liggen (vgl. 2 Kor. 4:7, dit lijkt een zinspeling te zijn op de kruiken en de fakkels van Gideon).

Jefta

Bij *Jefta* zien wij eenzelfde verhaal. Als de zoon van een vreemde vrouw werd hij door zijn broeders verworpen in Israël. Maar hij werd door God uitgekozen om Israëls bevrijder te zijn in de dag van de strijd. Waar was Israëls eer nu? Waar was de heerlijkheid en de waarde van hun *eigen* bestel? Want de door zijn broeders verachte leider werd de enige hoop in hun rampspoed. Dit was niet tot *hun* eer, en ook hun eigen bestel was nu niet hun hulp en steun. Gods Geest, in soevereine genade voor Israël, gaf Jefta. De strijd was van de Heere. Israël had weer gefaald, maar God was hun tot hulp.

Simson

Dit vinden wij ook bij *Simson*. Alles wat hem leidt in de loop van deze geschiedenis spreekt van de kracht en de bijzondere wegen van God. In Israëls bestel was niets dat dit kon doen. Simson was een kind van de belofte, opgevoed in de niet-geëerde stam van Dan, en hij was het bewijs van Gods genade en soevereiniteit. Daarom werd hij direct afgezonderd voor God en buiten de eigenlijke Joodse orde van de dingen gebracht. De weg die hij ging lag dwars over het platgetreden pad van Israël. Het geheim van zijn God was bij hem. Niemand kende het raadsel dan hijzelf, zijn eigen familie kende het ook niet. Hij wilde niets te doen hebben met zijn ouders en het land en de wet van Israël, en stond onder een nieuwe en bijzondere leiding. Tegengesteld aan de wet, en toch onder de toelating van de wetgever huwde hij een Filistijnse vrouw. Hij ging niet de gewone weg van Israël en gebruikte de hulpbronnen van Israël niet. Maar vreemde en verrassende daden kenmerken zijn levensloop, vanaf de legerplaats te Dan tot aan zijn dood in het Filistijnse land. Alles wat hij deed had hetzelfde karakter. Een ongekende kracht bewoog en leidde hem. Israëls hulpbronnen werden opzijgezet en God Zelf toonde Zijn genade en macht!

Samuel

Hetzelfde zien we bij *Samuel*. Ook hij was een kind van de belofte en als zodanig een bewijs van Gods genade (Rom. 9:8). Johannes 1:13 zegt van de gelovigen dat zij *'niet uit bloed, noch uit de wil van het vlees, noch uit de wil van een man, maar uit God geboren zijn'*. Bij zijn geboorte bezong de moeder van Samuel de lof van Gods genade, door de Heilige Geest. Eerst werd hij een dienstknecht in de tabernakel, daarna werd hij geroepen opdat heel Israël hem leerde kennen als Gods profeet. En ten slotte zien we hoe hij als de redder en bevrijder van het volk de steen Eben-Haëzer mocht oprichten, d.i. tot hiertoe heeft de Heere ons geholpen.

David

Na hem zien wij bij *David* weer Gods eigen weg en Zijn hulpbronnen in een tijd van nood. Want David werd vanachter de schapen geroepen om Israël te weiden. Zijn vader en zijn broers hielden geen rekening met hem. Israël kende hem niet, maar God koos hem en liet hem zalven. Hij was tijdelijk een verbannen en een arme zwerver; maar ten slotte werd het Koninkrijk gevestigd met zijn huis door een verbond van onfeilbare genade tot in eeuwigheid. Zo ging het vanaf de roeping van Abraham, hun vader, tot aan de verheffing van David als koning. Door Mozes, Jozua, de richters en Samuel werd iedere stap van dit wondervolle handelen volbracht door de genade van God, terwijl de hulpbronnen van hun eigen bestel totaal nutteloos bleken.

David, Gods genade koos hem

De profeten

De profeten zijn nog een rij van getuigen van dezelfde waarheid. Zij werden verwekt om Israël te leiden door de buitengewone kracht van de Geest. De oorspronkelijke orde van de dingen in Israël voorzag niet in zo'n dienst. Het volk moest stand houden in de herinnering en de gehoorzaamheid aan de woorden van Mozes (zie Deut. 6, 11 en 31). Maar nadat zij die woorden vergaten, was er een buitengewone werkzaamheid van Gods in de dienst van de profeten. Zo werd door leraars of profeten, door regeerders of bevrijders getuigenis gegeven van Gods hulpbronnen voor Israël bij ieder volgend geslacht. Dit moest hun voortdurend worden voorgehouden, dat zijzelf het verbond niet konden houden en dat al hun hoop op uiteindelijke eer en rust in de genade en kracht van God was te vinden. En zo zal het straks ook zijn, zoals we weten. Israël zal worden aangenomen als Gods volk in de laatste dagen, in de kracht die voor hen in Jezus te vinden is; naar Wie deze twee rijen van getuigen ook heenwijzen en die uitlopen op de waarachtige Profeet van Israël en de waarachtige Koning van Israël. Hoe verfrissend is het voor allen die teleurgesteld zijn in de mens en de menselijke wijsheid en daden, om te wandelen in een sfeer waarin de mens niet op de voorgrond staat maar God alleen wordt gezien (Jes. 2:17).

DE BLIJVENDE BETEKENIS VAN MASSA EN MERIBA

EXODUS 17:2-7

Hugo Bouter

Opnieuw gebrek aan water

Toen de Israëlieten van Elim waren opgebroken, kwamen zij in de woestijn Sin, die tussen Elim en de Sinai ligt (Ex. 16:1). Het reisdoel van het verlore volk, de berg van God, kwam dus al in zicht. Daarna trokken zij via enkele andere pleisterplaatsen, Dofka en Alus of Aluz (Num. 33:12-13), naar Rafidim (of: Refidim). Dit betekent 'vlakten'. Daar bevond men zich reeds in de nabijheid van de Horeb – dat is een andere naam voor de berg Sinai (zie Ex. 17:6; 19:2).

Maar in Rafidim was er geen water voor het volk om te drinken (Ex. 17:1). Er ontstond opnieuw een tekort aan water – wat op zichzelf ook wel te verwachten was op deze reis door de woestijn. De wonderen van Mara waren snel vergeten. Gods genadige voorzieningen in Elim leken verwijderd te zijn (zie Ex. 15). Het volk kwam opnieuw in opstand. Vervolgens speelde zich te Rafidim ook de strijd met Amalek af, waarbij Jozua in de vlakke streed en Mozes voorbede deed op de heuveltop (Ex. 17:8vv.).

Bij Mara morde het volk tegen Mozes (Ex. 15:24), in de woestijn Sin morde het tegen Mozes en Aäron (Ex. 16:2). Te Rafidim is het gemor weer met name tegen Mozes gericht, maar wordt Aäron erbij betrokken: 'En het volk kreeg onenigheid met Mozes en zei: Geeft u ons water, zodat wij kunnen drinken' (Ex. 17:2). Door de meervoudsvorm te gebruiken, stelde het volk Aäron medeverantwoordelijk voor het probleem.

In Exodus 15 was er eerder een waterprobleem, in Exodus 16 was er een hongerprobleem. Beide problemen kwamen door Gods goedheid en door de bemiddeling van Mozes en Aäron vrij snel tot een oplossing. Exodus 17 lijkt min of meer een herhaling te zijn van het al eerder gesignaleerde gebrek aan water, maar de dorst was heviger en zo was het ook met het gemor van de Israëlieten. Het was luider en dreigender. Mozes voelde zich nog meer in het nauw gedreven en hij vreesde zelfs voor zijn leven: 'Het scheelt niet veel of zij zullen mij stenigen' (Ex. 17:4).

Het gemor was in feite echter tegen God Zelf gericht, het was rebellie tegen Hem en tegen Zijn leiding! 'Waarom hebt u onenigheid met mij?', of 'Wat twist u met mij?', was dan ook de reactie van Mozes. Het gemor reikte vérdere en hóger: 'Waarom stelt u de HEERE op de proef?' (Ex. 17:2). In het voorgaande hoofdstuk hadden Mozes en Aäron ook al zoiets gezegd: 'Want wie zijn wij? Uw gemor is niet tegen ons gericht, maar tegen de HEERE' (Ex. 16:8). De aanklacht van het volk, waarop wij straks nog nader zullen ingaan, was niet terecht. Het was uiteraard niet Gods bedoeling om hen en hun kinderen en kudde van dorst te doen omkomen in de woestijn (Ex. 17:3). Hij had wat beters met hen voor,

'En het volk kreeg onenigheid met Mozes en zei: Geeft u ons water, zodat wij kunnen drinken! Mozes zei tegen hen: Waarom hebt u onenigheid met mij? Waarom stelt u de HEERE op de proef? (...) Zie, Ik zal daar vóór u op de rots bij de Horeb staan. Dan moet u op de rots slaan, en er zal water uitkomen, zodat het volk kan drinken (...). Hij gaf die plaats de naam Massa en Meriba, vanwege de onenigheid van de Israëlieten en omdat zij de HEERE op de proef gesteld hadden door te zeggen: Is de HEERE nu in ons midden of niet?'

maar juist door al het gemor vielen de meesten van hen in de woestijn.

Gods bijzondere waterbron

Wat was Gods remedie, Gods redmiddel voor dit probleem? De oplossing was niet een [stuk] hout dat in het water moest worden geworpen, zoals bij Mara was gebeurd. Het was nu een ander middel. Het was de staf van Mozes, waarmee hij de Nijl had geslagen (Ex. 17:5). Het was een eenvoudige herdersstaf, die echter ook 'de staf van God' werd genoemd (Ex. 4:17, 20). Dit was de staf die in een slang was veranderd (Ex. 4:1-5). Dit was het instrument waarmee Mozes zijn wondertekenen had verricht in het land Egypte. Deze staf sprak van het goddelijke gezag waarmee hij was bekleed, en waarmee hij de oordelen over Egypte had gebracht. Het was dus een oordeelsstaf, geen priesterlijke staf zoals de staf van Aäron, die gebloeid had en bloemen en vruchten tevoorschijn had gebracht (Num. 17:1-10; 20:8-9).

Met de oordeelsstaf moest Mozes op de rots bij Horeb slaan en dan zou daaruit het water tevoorschijn komen, zodat het volk kon drinken (Ex. 17:5-6). Het slaan van de rots spreekt evenals het slaan van de Nijl van het voltrekken van een goddelijk gericht. Mozes moest vóór het volk uitgaan en enkele getuigen met zich meenemen, enkele oudsten van Israël. Om dit wonder te kunnen zien, moesten zij dus de pleisterplaats te Rafidim verlaten en alvast naar de volgende legerplaats bij de berg van God gaan (vgl. Ex. 18:5; 19:2). Bij de Horeb zouden zij God ontmoeten en Hij zou daar vóór Mozes op de rots staan. Dan zou het wonder gebeuren. Mozes moest met zijn staf op de rots slaan en op die manier zou de rots een bron van levend water worden. Het water zou gaan stromen en het zou blijven stromen, zodat het hele volk kon drinken.

En zo gebeurde het ook: 'Mozes deed dit voor de ogen van de oudsten van Israël' (Ex. 17:6). God Zelf 'deed voor hen water uit de rots stromen; Hij toch spleet de rots, zodat het water vloeiende' (Jes. 48:21). Deze voorziening was van bijzondere, blijvende aard. De Israëlieten hadden voortaan geen dorst meer op de tocht door de woestijn, zoals de profeet Jesaja ook betuigde (het watergebrek in Numeri 20 was een uitzondering). De waterstromen volgden de Israëlieten, waar zij ook heentrokken. Het Nieuwe Testament bevestigt dit en zegt zelfs dat de rots met hen meeging: 'Want zij dronken uit een geestelijke steenrots die volgde; de steenrots nu was Christus' (1 Kor. 10:4).

De frisse waterstromen zijn een beeld van de Heilige Geest, waarvan ons te drinken is gegeven (1 Kor. 12:13). Wij moeten echter bedenken dat die stromen vloeiden

uit de geslagen Rots, Jezus Christus, Die leed onder de slaande hand van God in de drie uren van duisternis op het kruis van Golgotha. Hij liet Zich daar verbrijzelen om onze ongerechtigheden, Hij droeg de straf die wij verdiend hadden. Zijn lijden en sterven vormden de grondslag voor de uitstorting van de Heilige Geest.

De Geest kon pas worden geschonken nadat Jezus verheerlijkt was (Joh. 7:37-39). Dit is gebeurd op de Pinksterdag, en sindsdien blijft het water stromen! De Geest wordt niet telkens opnieuw uitgestort op aarde, maar wel mogen wij bidden om de krachtige doorwerking van de Geest. Het is de Geest die levend maakt, die ons verfrist en nieuwe levenskracht geeft. Hij gaat met ons mee op de reis door de woestijn en wil steeds onze Trooster zijn. Wat een reden tot dankbaarheid hebben wij dus. Of lijken wij misschien toch ook een beetje op het morrende volk in de woestijn?

De blijvende betekenis van Massa en Meriba

Achteraf had Mozes wel commentaar op de opstand van de Israëlieten tegen zijn leiderschap. Hij noemde de plaats waar het volk met hem had getwist vanwege het gebrek aan water: Massa en Meriba (Ex. 17:7). Zodoende bleef de herinnering aan dit gebeuren voor het nageslacht bewaard. De reden van de naamgeving wordt in dit vers uitvoerig omschreven: '(...) vanwege de onenigheid (de twist) van de Israëlieten en omdat zij de HEERE op de proef gesteld hadden door te zeggen: Is de HEERE nu in ons midden of niet?'

Massa betekent 'beproeving', en Meriba 'strijd' of 'twist' (in Hebr. 3:8 weergegeven met 'verbittering'). Het kenmerkende hiervan was niet zozeer dat God Zijn volk op de proef stelde en liet zien wat er in hun hart leefde, maar veeleer omgekeerd: het volk Israël stelde God op de proef! En wel door Hem uit te dagen, door een bewijs van Zijn tegenwoordigheid te eisen, door twijfel te tonen aan Zijn liefde en trouw en Zijn aanwezigheid in hun midden. Het was de taal van het ongeloof, die ons ook nu niet onbekend in de oren klinkt: Als er een God is, dan moet Hij toch wel dit of dat doen!

Hoe reageerde de HEERE op deze beproeving, op deze geweldige uitdaging? Niet met dreigementen, niet

met oordeel, niet met een rechtvaardige straf. Het was louter gunst en goedheid die Hij hier in het boek Exodus openbaarde: Hij schonk het volk volop water. Wij hebben al gezien dat deze geschiedenis ons in type laat zien hoe een Ander de straf heeft gedragen. De Rots werd geslagen en het volk ging vrijuit en ondervond louter zegen. Het levende water kwam volop tevoorschijn uit de geslagen Rots, dat is Christus (1 Kor. 10:4). De frisse waterstromen van de Geest vloeien nog steeds, ook voor ons.

Massa en Meriba worden wel steeds in de Schrift aangehaald als afschrikwekkende voorbeelden. Mozes komt er zelf op terug in het boek Deuteronomium: 'U mag de HEERE, uw God, niet op de proef stellen, zoals u Hem bij Massa op de proef gesteld hebt' (Deut. 6:16). Massa hoorde thuis in een reeks van drie ernstige gebeurtenissen, waarbij de Israëlieten God telkens vertoerden (Deut. 9:22; vgl. Num. 11). In de zegen van Mozes wordt Levi als gunstige uitzondering genoemd, als de stam die de proef goed doorstaan heeft (Deut. 33:8). Hier anticipeert Mozes ook op het gebeuren bij de Sinai, waar Levi de goede keus maakte en zich toewijdde aan de dienst van de HEERE. In de psalmen worden Massa en Meriba ook herhaaldelijk genoemd (Ps. 81:8; 95:8-9; 106:32-33). Bij het laatste citaat gaat het echter duidelijk om de gebeurtenissen die in Numeri 20 worden beschreven bij het twistwater van Kades. Hier wordt de naam Meriba tijdens een latere fase van de woestijnreis in een vergelijkbare situatie opnieuw gebruikt.

Zelfs in het Nieuwe Testament is de herinnering aan Massa en Meriba bewaard gebleven, doordat de brief aan de Hebreeën psalm 95 uitgebreid citeert (zie Ps. 95:7b-11; Hebr. 3:7vv.; 4:3vv.). In de Griekse vertaling van het Oude Testament, de Septuaginta, zijn de plaatsnamen vertaald weergegeven door 'verbittering' en 'verzoeking'. Dit accentueert het belang ervan. Deze weergave heeft ook de goedkeuring van de Heilige Geest, zoals de aanhaling in Hebreeën ons verzekert: 'Daarom, zoals de Heilige Geest zegt: Heden, als u Zijn stem hoort, verhardt uw harten niet zoals bij de verbittering (Meriba), in de dag van de verzoeking (Massa) in de woestijn, waar uw vadersen Mij verzochten door Mij op de proef te stellen, en zij zagen toch Mijn werken veertig jaar lang' (Hebr. 3:7-9).

Het 'verbitteren' en het 'verzoeken' van God blijft niet beperkt tot deze beide plaatsen, maar krijgt een veel bredere betekenis. Deze plaatsen karakteriseerden in feite de hele woestijnreis: de Israëlieten verzochten God veertig jaar lang en zij stelden Hem constant op de proef. Bij het op de proef stellen, het uitproberen, gaat het om twijfel aan Gods macht om wonderen te kunnen doen. Bij het verzoeken of beproeven gaat het om twijfel aangaande Gods trouw.

Het voorbeeld van Christus Zelf tijdens de verzoeking in de woestijn toont ons hoe wij deze listen moeten weerstaan met het Woord van God in de hand. Jezus citeerde wat Mozes had opgemerkt naar aanleiding van de verzoeking bij Massa: 'Er staat eveneens geschreven: U zult de HEERE, uw God, niet verzoeken' (Deut. 6:16; Matt. 4:7; Luc. 4:12). Wij mogen God niet uitdagen en Hem uitproberen, om te zien hoever wij kunnen gaan. In plaats daarvan moeten wij de dingen gelovig in Zijn hand leggen en telkens op Zijn hulp en leiding wachten. Zo leeft de herinnering aan Massa en Meriba voort. Het zijn blijvende lessen voor de 'woestijnreis', ook voor ons als volgelingen van Christus.

DE RIJKDOM VAN GODS GENADE

DE GELIJKENISSEN VAN LUKAS 15

Kris Tavernier

Zoekende genade

In de gelijkenis van het verloren schaap zien we de Zoon van God, Die als de Goede Herder op zoek gaat naar het dwalende schaap (vgl. Joh. 10:11vv.). De Zoon is gekomen om het verlorene te zoeken en te redden (Luk. 19:10). Zoals de herder bereid is de moeilijkheden van de wildernis te trotseren, was de Heer Jezus bereid in deze wereld te komen en een weg van lijden, tot de dood toe (Rom. 5:8), te gaan. Het kostte Hem alles om het verlorene te redden. Het verloren gaan van een schaap dwingt de herder ertoe een weg te gaan door de wildernis, althans indien hij om het schaap geeft. Zo werd de Heer Jezus gedrongen uit liefde voor het verlorene.

De Heer Jezus ging niet tussen zondaars zitten, omdat Hij dat plezierig vond en met hen wilde meedoen (zoals de farizeeën eigenlijk suggereerden). Hij deed het vanwege hun verloren toestand, waaruit Hij hen wilde redden. Daarvoor had Hij alles over. Hij haat de zonde, maar heeft de zondaar lief. En zo gaat Hij op zoek naar elke verlorene. Ieder mens kent Hij en ieder mens zoekt Hij. De herder in de gelijkenis zou misschien liever thuis zijn gebleven dan op weg te gaan door de wildernis. Zo zou de Heer, menselijk gesproken, ook beter af zijn geweest als Hij in de hemel was gebleven. Maar Zijn liefde voor het verlorene drong Hem.

In de gelijkenis van de verloren munt zien we het werk van de Heilige Geest, Die met onverdroten ijver op zoek gaat naar het verlorene. Zoals de vrouw er alles voor over heeft om het muntstuk te vinden, zo had en heeft God er ook alles voor over om de zondaar te redden. De Heilige Geest is om zo te zeggen de 'drijvende kracht' achter de schermen, ijverig, koortsachtig. Zo spaart ook Hij Zich geen moeite bij het zoeken naar het verlorene.

In deze twee gelijkenissen zien we dus het zoekende werk van God in Zijn genade. De genade van God komt voort uit Zijn liefdevolle hart. De herder gaat op zoek, de vrouw gaat op zoek. Het principe hier is dat de genade van God onvoorwaardelijk is en van Hemzelf uitgaat. Uit genade zijn wij gered (Ef. 2:5, 8). De nadruk in deze twee gelijkenissen valt op de overweldigende rijkdom van Zijn genade (Ef. 2:7). De vraag wat ons deel is, het antwoord op die genade, komt pas in de volgende gelijkenis aan bod. In deze twee gelijkenissen wordt dat buiten beschouwing gelaten. De drie gelijkenissen zijn geen theologische uiteenzettingen, maar vormen samen een openbaring van de genade die in Gods hart woont. De passiviteit en de onmacht van het schaap en van de munt onderstrepen dit nog eens.

In het schaap en in de munt zien we dan ook de toestand van de zondaar. Hij is ver van God, dwalend en rondlolend (vgl.

Jes. 53:6a; 1 Petr. 2:25), verloren en hulpeloos, ver van God en onmachtig om de weg zelf terug te vinden (het schaap). Een ongelovige is voor God eigenlijk als een dood ding (Ef. 2:1). Hij is dood in zijn zonden, in de vuiligheid waarin hij zich bevindt, zoals het levenloze muntstuk). En ook in de derde gelijkenis zien we een aspect van de toestand van de zondaar. De verloren zoon is blut, vuil en onrein door zijn verblijf bij de varkens (vgl. Lev. 11:7). Maar God heeft hem lief. Hij wil hem verlossen uit de varkensstal en in Zijn huis brengen. Juist vanwege de verloren toestand van de zondaar wendt God Zich in genade tot hem. Het is voor God nooit een hopeloze zaak. Het schaap en de munt kunnen gevonden worden; en de weggelopen zoon kan terugkeren.

Ook zien we in deze twee gelijkenissen wat de zondaar nodig heeft. Hij moet de Heer Jezus ontdekken als Redder, want het is de herder die het schaap gaat redden en op zijn schouders neemt. Daarom is het nodig voor de zondaar, dat de Heilige Geest werkzaam is in zijn hart. Hij moet Zijn licht laten schijnen, zoals de vrouw een lamp aansteekt om zorgvuldig te zoeken tussen de stenen met spleten die de vloer vormen. Misschien wordt met de lamp wel gedoeld op het Woord van God (Ps. 119:105). Hoe het ook zij, het is de Geest van God, Die de waarheid van het evangelie aan mensenharten openbaart. De tweede gelijkenis toont dat de vrouw, in diepere zin de Heilige Geest, daar voortdurend mee bezig is. De Geest probeert het licht van God in de harten van zondaars te laten schijnen. Wanneer dat gebeurt, is God aan het werk in het innerlijk van een mens. Wat dat teweegbrengt, vinden we in de derde gelijkenis.

Verwelkomende genade

In de gelijkenis van de verloren zoon zien we de liefdevolle Vader, Die op de uitkijk staat en wacht op de terugkeer van de zoon. In de eerste twee gelijkenissen gaat het om een 'ijverig zoeken' van Godswegen, in de derde gelijkenis vinden we een 'hartelijk welkom' door God. In deze gelijkenis mogen we de bekering van de zondaar zien, en tegelijkertijd het antwoord daarop van Gods kant.

Bron: [Van zondaar tot zoon](#)

WOORDSTUDIE

VLEKKEN OF KLIPPEN IN UW LIEFDEMALEN?

Gerard Kramer

Hoe luidt de tekst van Judas vers 12a?

In de 1^e t/m de 4^e druk van de Voorhoevevertaling, dus in de uitgaven van resp. 1877, 1917, 1931 en 1966, en in de 5e druk (= de Telosvertaling) 1982, en in de Telosedities van 2018 en 2025 (ja, u leest het goed!) worden de dwaalleraren getypeerd als 'vlekken in uw liefdemalen'.

Vanaf de 2^e druk is er bij het woordje 'vlekken' een voetnoot toegevoegd die in alle volgende drukken is gehandhaafd, namelijk 'of: klippen'. Logisch dus dat de vraag opkomt: Zijn deze dwaalleraren 'vlekken' in de zin van 'schandvlekken', of zijn zij 'klippen'?

Een probleem in de tekstoverlevering?

'Vlekken' is de weergave van Gr. *spilades*, het meervoud van *spilas*, een woord dat in het Nieuwe Testament alleen hier voorkomt. Dit is het woord dat in alle tekstedities van het Griekse Nieuwe Testament staat afgedrukt. Dat is ook logisch, want dit is het woord dat in alle handschriften geschreven staat. Even wetenschappelijk geformuleerd: Er is hier dus geen tekstkritisch probleem!

Een vertaalprobleem...

De normale, al bij Homerus (9^e eeuw v. Chr.) aanwezige betekenis van dit woord *spilas* is 'rots', 'klip', 'rif', 'stenen plaat'. De betekenis 'vlek' of 'schandvlek' is hier in Judas dan ook onzeker, hoewel enkele lexica en commentaren die betekenis wel als mogelijkheid noemen.¹ Petrus schrijft in 2 Petrus 2:13 iets soortgelijks, namelijk 'zij zijn vlekken en smetten'. Hij gebruikt het erop lijkende woord *spiloi*, meervoud van het *spilos*, dat inderdaad 'vlek' of 'schandvlek' betekent – tenminste als het mannelijk is (Sluiter). Het vrouwelijke woord *spilos* betekent echter 'rots', 'klip', 'rif' (LScJ).

Probleem is dat er bij Petrus geen lidwoord bij staat. Daardoor is het geslacht van het door hem gebruikte woord niet zichtbaar en dus onzeker. Datzelfde geldt voor Efeziërs 5:27, de enige plaats in het Nieuwe Testament waar *spilos* nog voorkomt en waar, gezien de samenhang, doorgaans de betekenis 'vlek' gekozen wordt: 'zonder vlek of rimpel of iets dergelijks'. De keuze 'zonder klip' wordt uiteraard door niemand gemaakt.

1) Zie bijv. Ineke Sluiter, Lucien van Beek, Ton Kessels, Albert Rijksbaron (hoofdred.), *Woordenboek Grieks / Nederlands*, Amsterdam 2024; LScJ = Henry George Liddell, Robert Scott, Henry Stuart Jones, *A Greek-English Lexicon, with a Supplement*, Oxford 1973 (9th edition 1996); Richard Bauckham, *Word Biblical Commentary, Jude-Peter*, Grand Rapids (Michigan), 1983.

... en dus een uitlegkundig probleem

De samenhang moet in zulke gevallen de oplossing geven. En dan blijkt dat er toch verschillend over wordt gedacht wat in de samenhang van Judas de meest voor de hand liggende keuze is. Bedoelt Judas te zeggen dat de door hem terecht afgekeurde dwaalleraren eigenlijk in figuurlijke zin vlekken, in de zin van schandvlekken zijn? In die zin dat ze uit de toon vallen, als ze zich vertonen in een gezelschap van ware gelovigen – de mensen aan wie Judas zijn brief schrijft? Zoals een vlek op een tafelkleed de aandacht afleidt van het fraai opgediende diner?

Ik vind het niet vreemd dat alle door mij geraadpleegde Nederlandse Bijbelvertalingen kiezen voor de optie 'vlekken'. Maar brengt een moderne uitlegger of vertaler dwaalleer, als hij hier kiest voor 'klippen'? Zeker niet! Volgens vertalers en uitleggers die deze optie verkiezen, laat Judas zo zien dat deze dwaalleraren een gevaar vormen voor de ware gelovigen. BDAG laat daarom uitdrukkelijk beide mogelijkheden open².

En schrijft Paulus niet in 1 Timotheüs 1:19 over mensen 'die aangaande het geloof schipbreuk hebben geleden'? Is dat niet een vergelijkbaar beeld? Het is daarom niet vreemd, maar een kwestie van eerlijkheid dat de achtereenvolgende Voorhoeve- en Telosedities bij de weergave van Judas vers 12a deze laatste optie in ieder geval in een voetnoot vermelden.

Bij de vertaling van 2 Petrus 2:13 kunnen we met iets meer vertrouwen ervan uitgaan dat daar de weergave 'vlekken' de juiste is, gezien het direct erop volgende 'smetten'. Bovendien gebruikt Petrus tweemaal in zijn brieven het woord *aspilos*, 'onbesmet', namelijk in 1 Petrus 1:19 en in 2 Petrus 3:14, dus de woordgroep *spilos* – *aspilos* past binnen zijn schrijfstijl en betoogtrant. En Judas gebruikt het verwante werkwoord *spiloōo*, 'bevekken', in Judas:23. Dat kan een argument zijn om in vers 12a van zijn brief toch maar voor 'vlekken' te kiezen, ook al gebruikt hij het meervoud van *spilas* en niet van *spilos*...! Vertalen en verklaren blijven boeiende bezigheden.

2) BDAG = Frederick W. Danker, *A Greek-English Lexicon of the New Testament and other early Christian Literature, revised and edited by Frederick William Danker, 3rd ed. Based on Walter Bauer's Griechisch-Deutsches Wörterbuch zu den Schriften des Neuen Testaments und der frühchristlichen Literatur, sixth edition, ed. Kurt Aland und Barbara Aland, with Viktor Reichman and on previous English editions by W.F. Arndt, F.W. Gingrich, and F.W. Danker, Chicago / London 2000.*

HET BOEK PREDIKER

DEEL 19 - EEN EN AL VLUCHTIGHEID

Ger de Koning

Pred. 8:9-13 | Het raadsel van de regering van God

De Prediker ziet niet alleen, neemt niet alleen met zijn ogen waar, hij overdenkt ook *'met [heel] mijn hart'* om te begrijpen wat hij ziet, wat er *'plaatsvindt onder de zon'* (vers 9). De woorden *'hem ten kwade'* betreffen degene over wie wordt geheerst. Macht verderft. Een mens met macht, maar zonder God, gebruikt zijn macht altijd verkeerd.

De Prediker heeft nog iets gezien en dat is de behandeling die *'de goddelozen'* kregen toen zij *'begraven werden en ingingen'* in het graf en wat er gebeurde met hen *'die oprecht gehandeld hadden'* (vers 10). Er zijn weinig dingen zo stuitend als de aanblik van goddelozen die het voor de wind gaat. Wat nog misselijker maakt, is wanneer goddelozen sterven en dan gerespecteerd worden en de zegen van de godsdienst meekrijgen. Zij krijgen een plechtige uitvaart en worden met pracht en praal begraven. De mooie woorden die over hen worden gesproken, komen uit de monden van hun bewonderaars die net zo zijn of hadden willen zijn als die goddelozen.

Waar je helemaal ziek van wordt, is het lot van hen *'die oprecht gehandeld'* hebben tegen de achtergrond van de eer die goddelozen krijgen. Zij worden gedwongen *'uit de heilige plaats'*, Jeruzalem, te gaan. Jeruzalem wordt zo genoemd omdat de tempel daar staat. Deze lastposten, die vromen, die niet meededen aan de bewondering van de goddelozen, moeten vergeten worden. Zij herinneren in hun gedrag en woorden aan de rechtvaardige God. Daarom: Weg ermee! Dat betekent ook dat er voor hen geen begrafenis is in de heilige stad, wat voor een godvrezende Jood heel erg is.

De verdorven mens denkt dat er helemaal geen oordeel is en dat God afwezig is omdat het oordeel over de boze daden uitblijft (vers 11). Als er al een gedachte aan God is, dan wordt het geduld van de hemel uitgelegd als een bewijs van goedkeuring. Dat is een extra prikkel om door te gaan met kwaaddoen. Het *'hart van de mensenkinderen'* blijft namelijk *'in hen vervuld van kwaaddoen'*, wat wil zeggen dat het hart niet deugt; het hart is de bron en die blijft slecht.

De mens heeft geen oog voor de lankmoedigheid van God Die wil dat hij tot bekering komt. In plaats daarvan gaat hij door met zondigen en hoopt zo voor zichzelf *'toorn op in [de] dag van [de] toorn en van [de] openbaring van [het] rechtvaardig oordeel van God, Die ieder zal vergelden naar zijn werken'* (Rom. 2:5-6).

Het eerste deel van vers 12 sluit direct aan op de constatering van vers 11. Op aarde zien we dat een zondaar *'honderd[maal]'* kan zondigen zonder dat hem een strobreed in de weg wordt gelegd. Hij ervaart – uiteraard onbewust – de waarheid van vers 11, dat het vonnis over zijn slechte daad niet snel wordt gevelde. Daarom gaat hij onvermoeibaar voort met zondigen, wel honderd keer, zonder ook maar iets van een oordeel te merken.

Dan zien we in het tweede deel van vers 12 iets van het geloof van de Prediker. Hij kan zich niet verzoenen met de gedachte dat de goddeloze altijd door zijn gang kan gaan en ook nog aan het langste eind zal trekken. Dat is ook niet zo. Hij weet dat er een ogenblik komt dat God hem zal oordelen. De Prediker heeft kennis van God.

Hij weet dat God niet met de zondaar is, maar met hen die Hem *'vrezten'*, dat is eerbied voor Hem hebben en rekening houden met Zijn wil. Hij voegt er ter bevestiging aan toe dat zulke mensen *'voor Zijn aangezicht vrezten'*, dat wil zeggen dat zij in gemeenschap met Hem leven, met hun hart en oog gericht op Hem. Met hen zal het goed gaan.

De goddeloze, die ogenschijnlijk ongestoord zijn gang kan gaan, zal het daarentegen niet goed gaan (vers 13). Hij zal zijn dagen niet verlengen, want hij heeft niet gevreesd voor Gods aangezicht. Hij heeft zijn leven buiten de gemeenschap met God geleefd en zal na zijn leven in de eeuwige dood zijn, buiten de gemeenschap met God. Zijn leven nu is als een schaduw: leeg en waardeloos (vgl. Pred. 6:12). Het is geen werkelijk leven, de schaduw van de dood ligt erover.

In vers 13 voegt de Prediker eraan toe wat het lot van de goddeloze is. Als we dat lezen, lijkt er tussen vers 12 en vers 13 een tegenstelling te zijn. In vers 12 staat dat God de dagen van de zondaar verlengt en in vers 13 dat de goddeloze zijn dagen niet zal verlengen. Deze schijnbare tegenstelling verdwijnt als we vers 12 in het licht van het leven op aarde en vers 13 in het licht van de eeuwigheid zien.

Om te zien dat het ene vers niet in strijd is met het andere vers, moeten we verder kijken dan dit aardse leven. Dat doet de Prediker hier, zonder dat aspect uitdrukkelijk te noemen. Zijn woorden houden geloof in de opstanding in (Ps. 73:18-20). De dagen van de zondaar kunnen op aarde wel worden verlengd, maar na zijn dood zal hij opstaan in de opstanding van het oordeel omdat hij het kwade heeft bedreven (Joh. 5:29b). Het gaat wel goed in de opstanding met hen die God vrezten. Zij zullen deelhebben aan de opstanding tot het leven omdat zij het goede hebben gedaan (Joh. 5:29a). Zij zullen tot in lengte van dagen voor Gods aangezicht leven.

Lees aub elke keer het tekstgedeelte erbij uit de HSV vertaling.

Pred. 8:14-17 | Wat op de aarde plaatsvindt en Gods werk

In vers 14 is de Prediker weer terug bij zijn waarnemingen onder de zon. Dat maakt hij duidelijk door te spreken over wat 'op de aarde plaatsvindt'. Hij heeft geconstateerd dat de zaken op zijn kop staan, dat er dingen gebeuren die tegendraads zijn, die ieder oprecht mens met weerzin vervullen. Het gaat over de situatie dat er rechtvaardigen zijn die het vergaat naar het werk van de goddelozen en omgekeerd dat er goddelozen zijn die het vergaat naar het werk van de rechtvaardigen.

Als het er op de aarde zo aan toe gaat, is het zinloos je in te zetten om nog iets van het leven te maken. Wanneer het bestaan van de mens beperkt zou blijven tot zijn leven op de aarde, dan was het inderdaad 'iets vluchtigs', iets als een damp, die een korte tijd wordt gezien en dan is verdwenen. Pas in het licht van de eeuwigheid gaat het vluchtige over in vastigheid.

De constatering van vers 14 brengt de Prediker tot de verzuchting dat een mens het beste af is met eenvoudige vormen van genot (vers 15). Het verandert niets aan het zwoegen, maar het maakt het wat draaglijker (Pred. 2:24). Alles is beter dan dat je stank voor dank krijgt of dat je geen waardering krijgt omdat de goddeloze er met de eer vandoor gaat die jij verdient. Blijdschap is het mooiste wat een mens die alleen gericht is op zijn aardse loopbaan, kan bereiken. Hij breekt zich niet het hoofd over de onoplosbare raadsels van de Voorzienigheid, maar geniet dagelijks onbezorgd van de goede gaven van de Schepper, al is het zonder Hem ervoor te danken.

De blijdschap van de nieuwtestamentische gelovige is niet verbonden met de dingen die de aarde biedt, maar met de hemel, waar hij mag genieten van de gemeenschap met de Vader en de Zoon (1 Joh. 1:4). Die gemeenschap geeft een volkomen blijdschap. Christus is de Bron van onze blijdschap (Joh. 15:11; 16:22). We kunnen elkaar helpen om blijdschap te kennen en eraan meewerken dat anderen blij worden (2 Kor. 1:24), zodat ze hun weg met blijdschap gaan (Hand. 8:39).

Het onderzoek dat de Prediker met heel zijn hart heeft verricht om achter de diepere zin van het leven te komen, heeft alleen het besef opgeleverd dat alle bezigheid op aarde geen enkel blijvend resultaat oplevert, ook al zou iemand zich dag en nacht afbeulen zonder een ogenblik slaap (vers 16). Alle inspanning heeft, horizontaal bekeken, geen zin.

Er is ook nog iets anders wat de Prediker heeft ontdekt en dat is dat God werkt (vers 17). Het gaat niet om Zijn scheppingswerk, maar om Zijn hand in de geschiedenis. In het licht van de eeuwigheid speelt zich in de wereldgeschiedenis en ook in ons eigen leven Gods werk af waarbij Hij recht op Zijn doel afgaat. Dáár ligt de diepere zin van het leven.

De constatering dát God werkt, geeft de Prediker echter niet het antwoord op de vraag waaróm God werkt zoals Hij doet. Zien dat God werkt, betekent niet dat we weten hoe Hij werkt en waar Hij naartoe werkt. Dat is door geen mens te ontdekken, hoe hard hij er ook voor zwoegt om het te ontdekken (Pred. 3:11; Job 11:7-9). En als er een wijze is die beweert het te weten, dan is dat een aanmatiging, want geen sterveling kan de diepten van Gods werk ontdekken.

Toch kan de constatering dát God werkt, rust geven. We hoeven ons niet uit te sloven om Gods werk te doorgronden. Dat kunnen we eenvoudigweg niet. Bij alle raadsels die we in het leven kunnen tegenkomen, de verdraaiing van goed en kwaad, kunnen we erop vertrouwen dat dwars door alles heen God Zijn werk doet en Zijn doel bereikt. Dat wij over talloos veel dingen alleen vragen en geen antwoorden hebben, hoeft ons dan niet wanhopig te maken.

Laten we beseffen dat God God is en dat Hij niet verplicht is aan ons rekenschap af te leggen van Zijn handelen. Hij kan dingen voor Zich houden omdat Hij het niet nuttig vindt dat wij die weten. Job heeft dat ervaren in zijn zoektocht naar de zin van het lijden dat over hem is gekomen. Hij is met al zijn waarom-vragen op God aangelopen. God heeft Job laten uitrazen en daarna meer dan zeventig vragen aan hem gesteld. Die vragen maken duidelijk dat Hij alles in Zijn schepping bestuurt, dat Hij aan het werk is en dat niets Hem uit de hand loopt. Hijzelf is het antwoord op de vragen van Job.

BESTUDEER DE SCHRIFTEN

Vragen

1. Wie werd door Mozes beschreven als 'de beminde van de Heere'?
2. Welke nieuwtestamentische naam betekent 'de gezalfde'?
3. Wat was de naam van een vrome vrouw die als eerste een profetes werd genoemd in het Nieuwe Testament?

Antwoorden

1. Benjamin (Deut. 33:12).
2. Christus.
3. Anna (Luk. 2:36).

TWEE ZALVINGEN

VAN SAUL TEGENOVER DIE VAN DAVID

1 Samuel 8-18

Peter Cuijpers

In de boeken van Samuel gaat het over twee koningen en een profeet: Saul, David en Samuel. Israël vroeg om een koning, en God gaf hun Saul. Nadat de HEERE Saul verworpen had, verwekte Hij David, die de plaats van de ongehoorzame Saul moest innemen. Beide mannen waren gezalfd. Saul was gezalfd, omdat het volk een koning verlangde. David werd gezalfd, omdat God hem had uitverkoren om koning te zijn. Dit werpt licht op twee soorten zalvingen. De zalving als gevolg van eigenwilligheid, van een man die door het volk werd begeerd. En de zalving van de man die door God was uitverkoren. Op zeker drie punten kunnen we beide mannen vergelijken om er iets van te leren.

1. Initiatief tot leiderschap – door God of door een mens?

Sauls leiderschap was door een mens. Het volk Israël begeerde een koning om hen te leiden, *zoals alle volken rondom hen heen* (1 Sam. 8:5). Ze wilden dus evenals de volken een zichtbare en tastbare koning hebben. Samuel was hierover zeer ontstemd, maar de HEERE stemde toe in hun verlangen naar een koning. Hij maakte wel meteen duidelijk dat ze niet Samuel, maar de HEERE Zelf hadden verworpen; en dat zou niet zonder gevolgen blijven (vs. 7-18). *‘Maar het volk weigerde naar de stem van Samuel te luisteren. Zij zeiden: Nee, er moet toch een koning over ons komen’* (vs. 19).

Uiteindelijk werd Saul, de zoon van Kis, als eerste koning over Israël aangesteld. Saul kwam uit een familie van aanzien. Zijn vader Kis was een Benjaminit, een vermogend man. Saul was jong, knap en stak met kop en schouder uit boven de rest van het volk (1 Sam. 9:1-2). Markante kenmerken. Maar of al deze zaken toereikend genoeg waren voor de zware taak die hem te wachten stond? Hoe snel beoordelen we iemand op zijn uiterlijk?

Zelfs Samuel maakte deze fout. Toen hij in de plaats van Saul een nieuwe koning moest zalven viel zijn oog op Eliab, de oudste broer van David. Samuel dacht: *‘Deze is vast en zeker voor de HEERE Zijn gezalfde.’* Maar de HEERE corrigeerde hem. Hij moest niet op het uiterlijk afgaan, op wat de mens ziet, want de mens ziet aan wat voor ogen is, maar de HEERE ziet het hart aan (1 Sam. 16:7). Samuel had zijn oog op Eliab laten vallen, maar Gods oog was gericht op David, de man naar Zijn hart.

Als het om ‘koningen’ in de gemeente gaat, kunnen we denken aan oudsten of opzieners. Hun taak en verantwoording is het om de kudde van God te hoeden en te weiden, en wel als voorbeelden voor de kudde (1 Petr. 5:1-3). Waarop letten we als oudsten worden aangesteld?

Over het aanstellen van oudsten zijn de meningen verdeeld, maar dit laten we nu rusten. Het gaat ons nu om de geestelijke kwalificaties van degenen die in de gemeente van God leidinggeven. In Deuteronomium 17:14-20 heeft God laten optekenen wat Hij van een koning in Israël verwachtte. Wat verwacht God van een oudste in de gemeente; aan welke voorwaarden moet hij voldoen? De profielschets van een oudste staat beschreven in 1 Timotheüs 3:1-7 en Titus 1:6-9. Als we ons door de Heilige Geest laten leiden bij het aanstellen of erkennen van een oudste, gaan we niet af op het uiterlijk van een broeder. Niet op zijn afkomst, en ook niet of hij vermogend is en succes heeft in de maatschappij. Doen we dit wel? Dan is de kans aanwezig dat we een Saul over ons aanstellen, met alle gevolgen van dien.

Saul werd door drie zaken gekenmerkt (1 Sam. 13). Hij was:

1. Ongeduldig – hij kon niet wachten totdat Samuel was gearriveerd (vs. 8);
2. Ongehoorzaam – hij begon alvast te offeren, en daarmee ging hij buiten zijn boekje (vs. 9-12);
3. Ongelovig – hij vertrouwde niet op God, maar op het volk (vs. 8-12).

David was verre van ongeduldig en ongehoorzaam. Hij kreeg een paar keer de kans om een greep naar de troon te doen door Saul van het leven te beroven. Hij vergreep zich echter niet aan de gezalfde van de HEERE, hij wachtte in gehoorzaamheid totdat de HEERE Zijn belofte vervulde.

2. Door het vlees of door de Geest wandelen?

Saul vertoonde de kenmerken van het vlees, de oude zondige natuur. Het vlees is ongeduldig, ongehoorzaam en vertrouwt niet op God. Een ‘koning’ die zich door het vlees laat leiden is niet geschikt om het volk van God te leiden. Saul ging voor eigen eer. Hij was geen voorbeeld voor het volk, en in tegenstelling tot David slaagde hij er niet in om het volk te inspireren. De mensen liepen bij hem weg. Ze verborgen zich of gingen het land uit (1 Sam. 13:6-8). En degenen die bleven? Zij waren bang en niet loyaal aan Saul.

In de geschiedenis van David en Goliath worden de verschillen tussen David en Saul pijnlijk duidelijk. Saul gedroeg zich als een angstaas. *‘Saul en heel Israël waren ontsteld en zeer bevreesd toen de Filistijn Goliath honend zijn grote mond opende’* (1 Sam. 17:11). Let op de volgorde: Saul als eerste, en daarna het volk. Een ‘koning’ is voor God altijd als eerste verantwoordelijk. Een koning behoort moedig voorop te gaan in de strijd. Hij moet een voorbeeld zijn voor het volk. We staan niet langer stil bij deze geschiedenis. Probeer zelf de verschillen te ontdekken tussen David en Saul. Kijk daarbij naar de uitspraken van beide mannen. Wie sprak de taal van het geloof en wie niet?

De praktische toepassing: een oudste die zich niet laat leiden door de Heilige Geest, maar door zijn vlees, is niet geschikt om leiding te geven in de gemeente. Het vlees heeft niet de eer van God op het oog, maar gaat voor eigen eer. Zo iemand weet anderen niet te inspireren, en door zijn vleeselijk gedrag lopen mensen weg uit de gemeente. Anderen verbergen zich; je hoort of ziet ze niet! Weer anderen houden [uit angst] hun mond en laten geen enkel tegengeluid horen. In die dagen waren de profeten schaars, maar gelukkig was er nog een profeet die de woorden van God niet verborgen hield (1 Sam. 3:18).

3. Saul vreesde mensen; David vreesde God

'Mensenvrees legt iemand een valstrik, maar wie op de HEERE vertrouwt, wordt in een veilige vesting gezet' (Spr. 29:25). In 1 Samuel 15 en 17 hebben we gezien wat er gebeurt als je bang bent voor mensen. Saul richtte een gedenkteken voor zichzelf op (1 Sam. 15:12). Hij was ongehoorzaam en deed er alles aan om maar in de gunst van het volk te komen. Voor het oog van de mensen bezat hij een schijn van godsvrucht, maar de kracht daarvan verloochende hij (2 Tim. 3:5). Want wat voor zin heeft het om brandoffers en slachtoffers te offeren, als dit niet gepaard gaat met gehoorzaamheid? Heeft God een welgevallen in dit soort offers? (1 Sam. 15:22-23). Saul had gezondigd, omdat hij bevreesd was dat het volk bij hem wegliep. Hij beleed weliswaar zijn zonde en vroeg om vergeving, maar waarom ging het hem uiteindelijk? *'Keer met mij terug'* (1 Sam. 15:24-25). Het ging om zijn eigen eer (vs. 30). Nog één keer keerde Samuel met Saul terug. Saul zocht de eer van mensen. Die kreeg hij, maar voor God was hij afgeschreven! Samuel ging naar Rama, en hij zag Saul niet meer tot de dag van zijn dood toe (1 Sam. 15:31-35).

In 1 Samuel 18 zien we wat de gevolgen zijn voor een gemeente, als ze wordt geleid door een Saul. Toen David in actie kwam, en voor iedereen duidelijk werd dat de HEERE met hem was, werd Saul zeer toornig. Hij kon het niet verkroppen dat David meer eer kreeg van het volk dan hijzelf. Hier zien we het lelijke gezicht van het vlees: afgunst, toorn, agressie, wantrouwen en angst voor David, de man naar Gods hart.

In het Nieuwe Testament komen we ook een Saul-figuur tegen: Diotrefes. Net als Saul wilde hij in Gods gemeente de eerste zijn. En wie moest het ontgelden? Gajus! Een mede-oudste in die gemeente? In ieder geval was het een broeder die van anderen een goed getuigenis had. Hij wandelde in de waarheid, hij was trouw en bezoekers van buitenaf werden door hem gastvrij ontvangen. Dit mishaagde Diotrefes, en heeft tot grote onrust en spanningen geleid in die gemeente. De spanningen waren dermate hoog opgelopen dat de oude

apostel Johannes zich ermee moest bemoeien. Maar zelfs die werd door Diotrefes niet aangenomen (3 Joh.).

Hoe ernstig als een oudste de eerste wil zijn in de gemeente, en zich laat leiden door zijn vlees. Onrust en spanningen kunnen niet uitblijven. Samuel zei tegen Saul: *'Weerspannigheid is zonde der tovenarij en ongezeglijkheid is afgoderij en dienen van terafim'* (1 Sam. 15:23 NBG). Weerspannigheid en ongezeglijkheid behoren tot de werken van het vlees (Gal. 5:19-21). Oudsten die zich door andere broeders niet meer laten gezeggen, en zelfs de woorden van een apostel naast zich neerleggen, mogen zichzelf dan handhaven in hun gemeente, maar voor God zijn ze afgeschreven!

Tussen deze twee gezalfde koningen zijn nog meer verschillen op te merken, maar waar gaat het in essentie om? *'Het woord is betrouwbaar: als iemand streeft naar het opzienschap, begeert hij een goed werk'* (1 Tim. 3:1). Het is dus een goed werk als iemand streeft naar het opzienschap, en dat moeten we dan ook niet ontmoedigen. Bij het aanstellen óf het moreel erkennen van een oudste/opziener, is het de taak van de gemeente om te onderzoeken of we te maken hebben met een Saul of een David? David, de man naar Gods hart, is een type van de Heere Jezus. De vraag moet dan ook zijn: Zien we iets van de Heere Jezus in een oudste [of oudste in spe], of hebben we te maken met een Saul?

'De oudsten onder u vermaan ik dus, (...) hoedt de kudde van God die bij u is en houdt toezicht, niet gedwongen maar vrijwillig, in overeenstemming met God, ook niet om schandelijke winst, maar bereidwillig; ook niet als heersers over de erfgoederen, maar als zij die voorbeelden voor de kudde worden' (1 Petr. 5:1-3).

ALLE MACHT EN ALLE DAGEN

Mattheüs 28:18-20

In deze verzen vinden wij vier keer het woord 'alle':

1. *'Mij is gegeven alle macht in hemel en op aarde'. Dit toont de onbepaalde macht van de opgestane Heer. Zijn wij ons hiervan bewust?*
2. *'Maak alle volken tot discipelen'. Dit toont hoe uitgebreid de zendingsopdracht is. Houden wij dat voor ogen?*
3. *'Leer hun te bewaren alles wat Ik u heb geboden'. Dit toont hoe veelomvattend het onderwijs moet zijn dat wij aan nieuwe volgelingen van de Heer dienen te geven.*
4. *'Ik ben met u alle dagen'. Deze belofte toont dat de Heer altijd bij ons wil zijn, tot aan de voleinding van de eeuw.*